Blogi

Blogi: Eurokäteisen turismikäytön myötä säästynyt valuutanvaihtokuluja

Raha ja maksaminen | 21.04.2016 | Kari Takala

KIRJOITTAJA

Kari Takala

Kouriintuntuvin yhteisvaluutan etu on käteisen yhteiskäyttöisyys kaikissa euromaissa. Eurokäteistä voidaan käyttää ja liikutella euroalueella ilman valuutanvaihtokuluja ja maksuja.

Eräs kouriintuntuvin ja käytännöllisin yhteisvaluutan etu on käteisen yhteiskäyttöisyys kaikissa euromaissa. Eurokäteistä voidaan vapaasti käyttää ja liikutella euroalueella ilman valuutanvaihtokuluja ja erillisiä maksuja. Käteismaksut ovat EU-komission suosituksen mukaan koko euroalueella se perusmaksutapa, josta ei saa periä lisämaksuja. Yritykset hyötyvät erityisesti siitä, että euromääräisissä tilisiirroissakaan ei ole valuutta-alueen sisällä valuutanvaihtokuluja. Yhteinen valuutta-alue on keskeinen tekijä myös kansainvälisessä kilpailukyvyssä, johon yhteisellä talousalueella pyritään.

Rahallisia hyötyjä kuluttajille yhteisestä valuutasta syntyy myös hintojen paremman vertailtavuuden, kiristyvän hintakilpailun ja esimerkiksi verkkokaupan laajentumisen myötä. Kansallisten valuuttojen aikana maiden välistä kauppaa rajoittivat valuuttojen kurssivaihtelun lisäksi erilaiset tullisäännökset. Nyt yhteisvaluutta-alueella tavaratkin liikkuvat vapaasti.

Seuraavassa pyritään arvioimaan kuluttajille yhteisvaluutasta syntyviä säästöjä erityisesti matkailun yhteydessä käteistä käytettäessä. Moni matkailija varaa mukaansa käteistä ollakseen varma, että voi hoitaa välttämättömät maksut joustavasti. Korttimaksujen hyväksyminen ei ole yhtä yleistä tai luotettavaa manner-Euroopassa kuin Suomessa. Matkailussa kustannussäästöjä samasta valuutasta saadaan toki myös korttimaksuissa, esimerkiksi hotelliyöpymisiä maksettaessa.

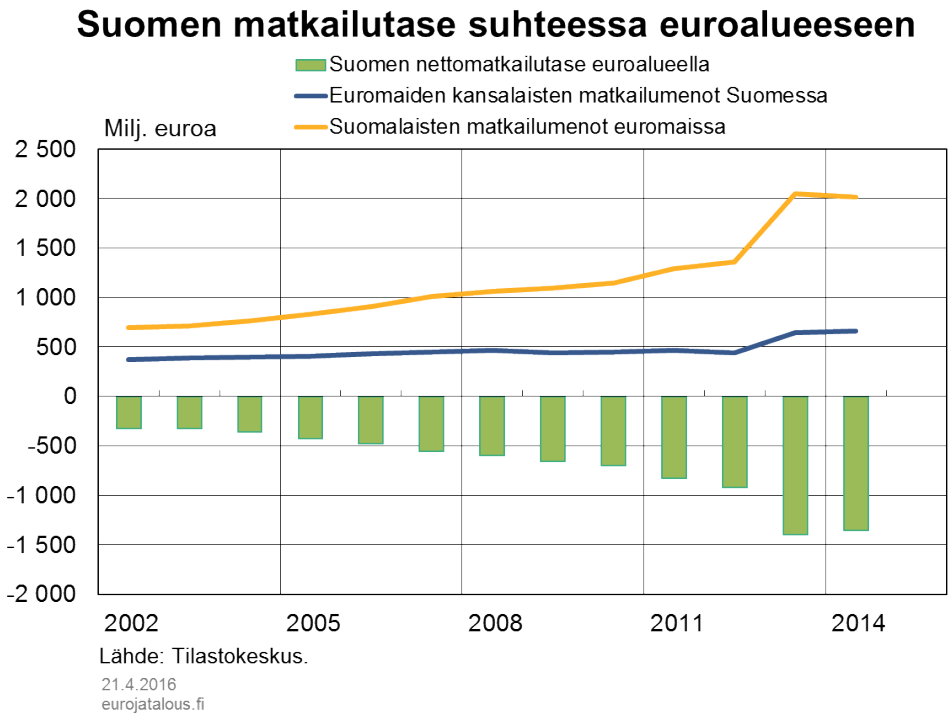
Käteisen käytön nimettömyydestä johtuen aivan tarkkoja tilastoja käteisen käytöstä ei ole olemassa samalla tavoin kuin sähköisten maksujen kohdalla, mutta Suomessa Tilastokeskuksen

matkailutilastojen avulla päästään parilla lisäoletuksella kohtuullisiin arvioihin syntyneistä säästöistä vuotuisissa valuutanvaihtokuluissa.

Tilastokeskuksen laatimien kulutus- ja matkailutilastojen perusteella tiedetään suomalaisten kotitalouksien kulutusmenot euromaissa sekä myös euromaiden kansalaisten kulutusmenot Suomessa. Tilastokeskus arvioi rahoitustilinpidossa myös Suomesta liikkeeseen lasketun käteisen osalta ulkomaille vuosittain siirtyneen eurokäteisen määrän.

Jos tarkastellaan kotitalouksien kulutusmenojen ”matkailutasetta”, niin havaitaan ehkä hieman yllättäen, että vuodesta 1993 lähtien matkailutase on ollut pääasiassa lievästi positiivinen Suomelle ts. ulkomaalaiset ovat kuluttaneet Suomessa enemmän kuin mitä suomalaiset ovat kuluttaneet ulkomailla (kuvio 1).

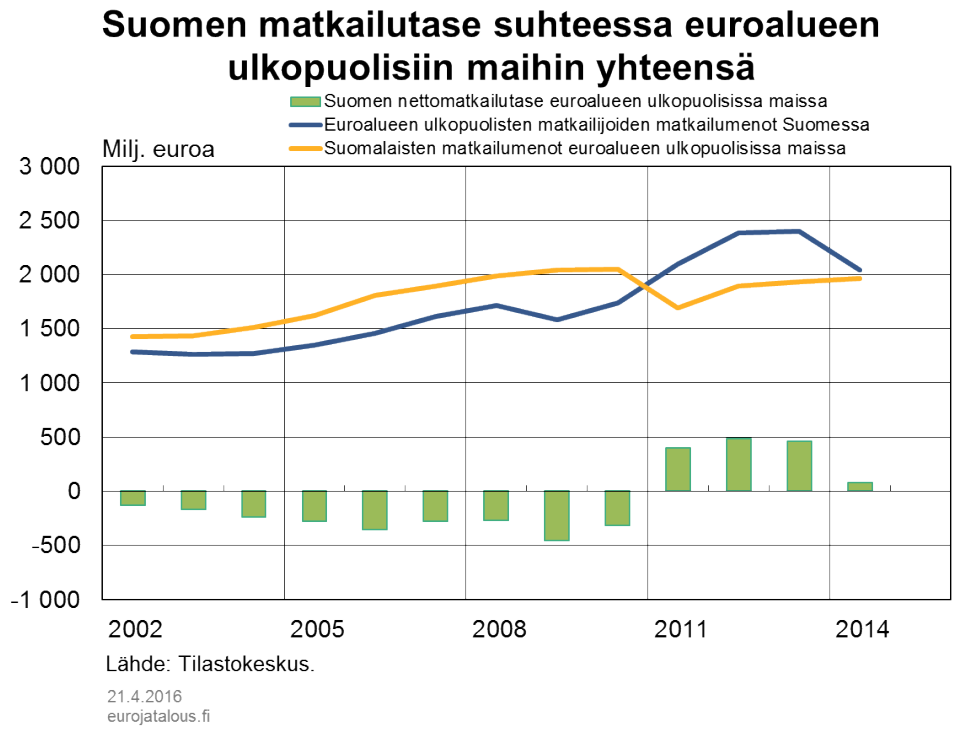
Kuvio 1.

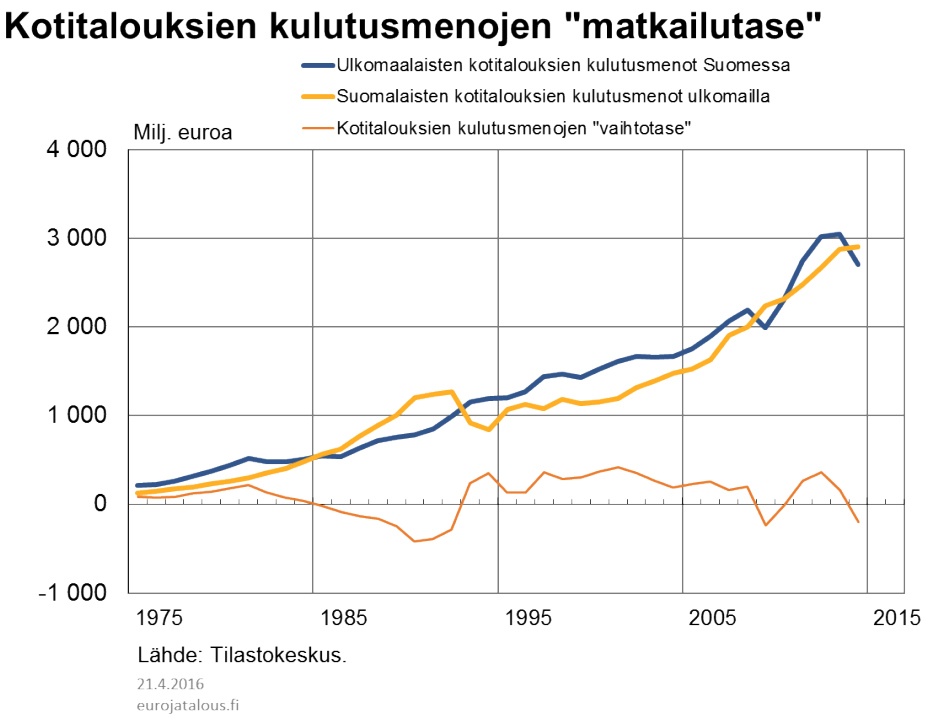
Sen sijaan nettomatkailutase euromaiden osalta on ollut Suomelle koko eurokaudella vahvasti negatiivinen, ja näin erityisesti vuosina 2013 ja 2014. Näinä vuosina suomalaiset kuluttivat euromaissa noin 2 mrd. euroa vuodessa, kun taas muiden euromaiden kansalaisten kulutusmenot Suomessa jäivät noin 650 miljoonaan euroon (kuvio 2). Nämä matkailumenot sisältävät turismin lisäksi myös työmatkailun. Tämä havainto vastaa myös Suomen Pankista liikkeeseen lasketun käteisen kehitystä, jossa eurokäteistä on siirtynyt nettomääräisesti vuosittain runsaasti Suomen ulkopuolelle (kuvio 3). Tämä käteinen on ollut pääasiassa 50 euron seteleitä, joita kuluttajat

nostavat matkavaluutaksi mukaan kotimaisista pankkiautomaateista. Vuonna 2006 pankkikonttoreissa suuremmille käteisnostajille tehdyissä Suomen Pankin kyselyissä havaittiin myös, että tavaranostajat nostivat suuriakin eurosummia käteistä euroalueella tehtäviin maksuihin. Tuolloinhan tuli myös suosituksi ostaa esimerkiksi käytetty ajoneuvo Saksasta. Euromaiden ulkopuolisessa matkailutaseessa taas Suomi on vuodesta 2011 jäänyt vihdoin voitolle (kuvio 4).

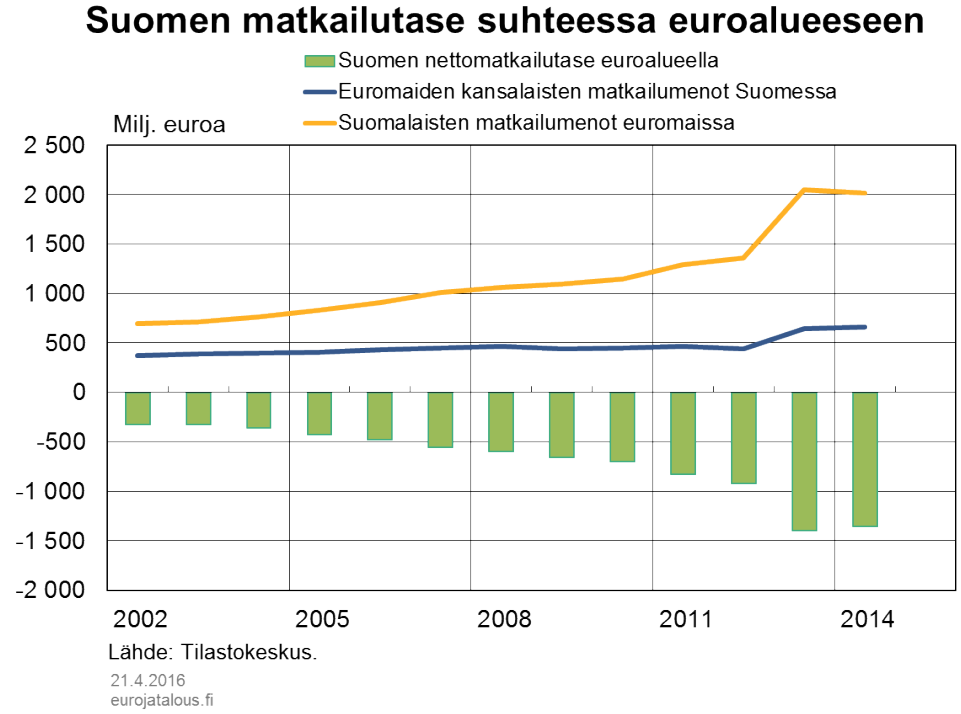
Kuvio 2.

Kuvio 3.

Kuvio 4.

Suomalaisten matkailumenoina käteisenä käytetystä osuudesta ei ole olemassa tarkkaa arvioita,

mutta se on todennäköisesti vähintään puolet ja jopa 2/3 matkailumenoista. Suomen Pankin kuluttajakyselyjen mukaan useimmat suomalaiset ottavat Suomesta mukaansa suurimman osan matkakassastaan käteisenä.

Vaikka hotellimaksut maksetaan pääosin korteilla, niin käyttömenot maksetaan Keski- ja Etelä-Euroopassa ensisijaisesti käteisellä, joka on euroalueella selvästi hallitseva vähittäismaksutapa. Joissakin euromaissa on tosin rahanpesun ja harmaan talouden veronkierron estämiseksi kielletty suuret yksittäiset käteismaksut (esim. Italia, Ranska, Kreikka, Espanja ja Portugali). Espanjassa ja Ranskassa turistit voivat kuitenkin maksaa käteisellä 15 000 euroon asti, jotta mm. kalliimpien tuotteiden kauppa ei kärsisi. Saksassa, Itävallassa, Alankomaissa, Baltian maissa ja Suomessa käteismaksujen suuruutta ei ole toistaiseksi rajoitettu. Tavanomaista käteisen käyttöä matkailussa nämä rajoitukset ei käytännössä kuitenkaan haittaa.

Euroalueen matkailussa suomalaisten säästämien valuutanvaihtokulujen arvioimiseksi on vielä tiedettävä rahanvaihdosta perittävät palkkiot. Rahanvaihtoliikkeiden valuutanvaihtopalkkiot osto- ja myyntikurssierosta laskettuna ovat tavallisesti noin 1–2 % vaihdetusta käteissummasta.

Käyttäen edellä mainittuja arvioita eurokäteisen käytöstä ja valuutanvaihtopalkkiosta, voidaan laskea arvio, että suomalaiset matkailijat ovat yhteisen eurokäteisen myötä säästäneet euroalueen matkailussa vuonna 2014 jopa reilut 20 miljoonaa euroa. Rahallisen säästön ohella merkittäviä ovat hyödyt myös yhteismarkkinoiden hyödykkeiden hintavertailussa sekä muu vaivansäästö valuuttojen vaihdossa.

Asiasanat

euro, kortit, käteinen